

Oripään kunnan lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Kuntien toimintaympäristö on muuttunut huomattavasti nykyisen kuntalain säätämisen jälkeen. Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kuntalaki, joka olisi kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki.

Oripään kunta pitää tärkeänä, että kuntalaki antaa myös tulevaisuudessa kunnille mahdollisuuden toteuttaa toimintaansa paikalliset ja alueelliset olosuhteet huomioiden. Tavoite, että erityislainsäädännössä ei olisi merkittävää tarvetta säätää erikseen kunnan hallinnon ja talouden järjestämisestä on hyvä lähtökohta. Hyvänä voidaan pitää myös linjausta jättää kunnille riittävästi harkintavaltaa järjestää hallinto paikallisten olosuhteiden mukaisesti.

Kuntalain valmistelussa olennaista on, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain vaikutukset kuntien yhteistoimintaa koskevaan lakiluonnokseen tulee arvioida ennen lakiesityksen hyväksymistä.

Kunnan toiminnan käsite (6 §)

Lakiin ehdotetaan esitysluonnoksessa lisättäväksi uusi ”kunnan toiminta” -käsite, jolla pyritäisiin ottamaan huomioon kunnan toiminnan monimuotoistuminen ja tarve ohjata kuntaa kokonaisuutena. Käsitteellä tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi kunnan osallistumista kuntien yhteistoimintaan sekä kunnan muuta omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvaa toimintaa.

Laus: Kunnat ovat käyttäneet laajasti itsehallintoonsa kuuluvaa harkintavaltaa siinä, miten palvelut järjestetään kuntalaisille. On perusteltua, että kuntalain soveltamisalaa ulotetaan peruskuntaa laajemmalle, kuntakonserniin ja erilaisiin kumppanuus- ja yhteistyömuotoihin. Kunnanhallituksen aseman vahvistaminen konsernin johtamisessa on kannatettavaa.

Kunnan tehtävät, järjestämisvastuu ja palvelujen tuottamista koskevat ehdotukset (7-9 §)

Lakiluonnoksen pykälissä 7-9 lakiin ehdotetaan uusia järjestämis- ja tuottamisvastuun määrittelyä koskevia säännöksiä. Näillä pyritäisiin selkeyttämään sitä, miten päätösvalta jakautuu kuntien yhteistoiminnassa sekä miten vastuunjako määräytyy kunnan viranomaisten ja palvelun tuottajan välillä, jos kunta hankkii palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

Laus: Järjestämisvastuun sisällön määrittäminen ja erottaminen tuottamisesta selkeyttäneen lain tulkintaa. Palvelujen tuottamisen näkökulmasta merkityksellistä tulee olemaan erityisesti se, miten uusi kuntalaki ja tuleva sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki sovitetaan yhteen.

Kuntatalousohjelma (12 §)

Esityksen mukaan valtion ja kuntien välisessä neuvottelumenettelyssä valmisteltaisiin kuntatalousohjelma, joka korvaa nykyisen peruspalveluohjelman ja -budjetin. Kuntatalousohjelmaan sisällytettäisiin toimenpiteet kuntatalouden tasapainottamiseksi sekä arvio kuntatalouden kehityksestä. Arvioinnissa eriteltäisiin kuntien lakisääteiset ja muut tehtävät sekä arvioitaisiin kuntien toiminnan tuottavuutta.

Kuntatalouden arvioiminen osana julkisen talouden kokonaisuutta on tarkoituksenmukaista. Viime vuosina kuntatalouden tasapainoon ovat merkittävästi vaikuttaneet valtion säätämät lisätehtävät sekä kuntatalouteen kohdistuneet leikkaukset. Jatkossa tulisi realistisesti määrittää kunnan tehtävien ja rahoituksen tasapaino.

Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisajankohdan muuttaminen (15 §)

Kuntalain esitysluonnoksen 15§:ssä ehdotetaan kuntavaalien ajankohdan ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan aikaistamista siten, että vuoden 2016 kunnallisvaalit siirrettäisiin vuoden 2017 huhtikuun kolmanteen sunnuntaihin. Valtuuston toimikausi alkaisi jatkossa kesäkuun alusta lukien.

Laus: Kuntavaalien ajankohtaa ja valtuuston toimikauden alkamista koskeva lakimuutos on sinällään kannatettava. Yhteys kuntarakennelakiin on kuitenkin varmistettava, ettei kuntien yhdistyessä jouduta järjestämään kaksia vaaleja lyhyen ajan sisällä.

Tilinpäätöksen vahvistamisesta ehdotuksen perusteluissa sanotaan, että vahvistamista aikaistetaan, mutta pykälässä asia on kuten vanhassa laissa, kesäkuun loppuun mennessä. (114 §)

Valtuuston kokoa koskeva sääntely (16 §)

Esityksessä ehdotetaan, että kunnille jäisi nykyistä enemmän harkintavaltaa valtuuston koon suhteen. Kuntalaissa säädettäisiin ainoastaan valtuutettujen vähimmäismäärästä asukasluvultaan erikokoisissa kunnissa, ja valtuusto päättäisi tämän pohjalta valittavien valtuutettujen lukumäärän.

Laus: On kannatettavaa, että kunta voi itsenäisesti harkita, mikä on sen olosuhteet ja tarpeet huomioiva, tarkoituksenmukainen valtuuston koko.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevat ehdotukset (5 luku)

Luvun 5 lähtökohtana ovat asukkaiden oikeudet ja kuntalaisten yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen. Esitysluonnoksen 23 §:ssa aloiteoikeus laajennettaisiin kunnan asukkaiden lisäksi koskemaan myös palvelujen käyttäjiä sekä kunnassa toimivia yhteisöjä sekä säätiöitä. Lisäksi kunnan niin kutsuttuja vaikuttamistoimielimiä (vanhusneuvosto, vammaisneuvosto) koskeva sääntely koottaisiin kuntalakiin. Hallituksen esitysluonnoksessa vanhusneuvoston ja nuorisovaltuuston asettamisesta tulisi velvoittavaa, vammaisneuvoston asettaminen olisi vapaaehtoista, ja kaikkien näiden päätehtävänä mainitaan vaikuttamis- ja kuulemiskanavana toimiminen. Kuntia kannustetaan ottamaan käyttöön myös uusia käyttäjälähtöisiä osallistumiskeinoja, kuten keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kansalaisraateja, joita on mahdollista järjestää myös sähköisiä kanavia hyödyntäen.

Laus: Asukkaiden ja palvelujen käyttäjien monipuoliset mahdollisuudet osallistua kunnan toimintaan on tärkeää. Nuorisovaltuuston, vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston asettamisen tulisi kuitenkin perustua kunnan omaan harkintaan. Vaikuttamismahdollisuuksia tulisi voida toteuttaa paikalliset olosuhteet ja asukkaiden omaehtoisuus huomioiden.

Ns. vaikuttamistoimielimet eivät olisi luonnoksen 30 §:n tarkoittamia kunnan toimielimiä, joten niillä ei olisi itsenäistä päätösvaltaa. Vaarana on asioiden käsittelyn pitkittyminen ja hajaantuminen ns. epävirallisiin toimielimiin. Vaikuttamistoimielinten asemasta ei ole perusteltua säätää kuntalaissa.

Kunnan toimielinorganisaatio ja johtamisen vaihtoehtoiset organisointitavat (31, 34 ja 38 §)

Laissa ehdotetaan säädettäväksi pääosin voimassa olevaa lakia vastaavasti valtuuston toimivallasta asettaa toimielimiä, toimielinten kokoonpanosta, toimikaudesta ja puheenjohtajista. Valtuustolle jäisi edelleen laajat mahdollisuudet kunnanhallituksen alaisen luottamushenkilöorganisaation muotoilemiseen. Pakollisia toimielimiä olisivat valtuuston ohella ainoastaan kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta.

Kunnilla olisi myös laaja harkintavalta toimielinorganisaationsa rakentamiseen myös ns. vaihtoehtoisten mallien pohjalta. Nämä vaihtoehtoiset tavat, kuten valiokuntamalli, puheenjohtajamalli ja tilaaja-tuottajamalli, ehdotetaan tuotavaksi nykyistä selkeämmin esille laissa.

Uutena lakiin tulisi myös mahdollisuus, että valtuuston päätöksellä puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja tai lautakuntien puheenjohtajat voisivat toimia myös päätoimisina tai osa-aikaisina luottamushenkilöinä. Uuden säännöksen tavoitteena olisi vahvistaa kunnan poliittista johtajuutta.

Laus: Koska kunnat ovat hyvin erilaisia, on hyvä, että luonnoksen säädökset mahdollistavat hallinnon järjestämisen kunkin kunnan omista lähtökohdista parhaaksi katsomallaan tavalla.

Laissa ei ole tarkoituksenmukaista nostaa esille toimielinorganisaatiomalleja. Selkeintä olisi nykyilainsäädännön mukaisesti mahdollistaa erilaisten mallien kehittäminen ja käyttöönotto.

Alueellisia toimielimiä koskevat ehdotukset (37 §)

Uutena asiana laissa ehdotetaan säädettäväksi alueellisista toimielimistä. Valtuusto voisi asettaa alueellisia lautakuntia tai johtokuntia edistämään kunnan osa-alueen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia. Toimielimelle annettavat tehtävät määriteltäisiin hallintosäännössä. Tavoitteena olisi selkeyttää ja korostaa toimielimen sekä kunnan osa-alueen asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia kunnan toiminnassa.

Laus: Kuntakoon kasvaessa alueellisten toimielinten merkitys kasvaa, joten on perusteltua, että alueelliset toimielimet mahdollistetaan kuntalaissa. Lähtökohtana tulee kuitenkin olla vaaleilla valitun valtuuston kautta tapahtuva vaikuttaminen.

Kuntastrategia (39 §)

Esityksen 39 §:ssä ehdotetaan, että jokaisessa kunnassa tulee hyväksyä kuntastrategia, joka olisi valtuuston keskeisin väline kunnan toiminnan ja talouden pitkäjänteisessä johtamisessa. Tavoitteena olisi lisätä tietoisesti ennakoivaa otetta kunnan toimintaan ja toimintakenttään sekä parantaa laajojen kokonaisuuksien hallintaa. Tavoitteena on myös vähentää sektorikohtaisten suunnitelmien tarvetta.

Laus: Strategian sisällyttäminen kuntalakiin selkeyttää nykyistä käytäntöä, jossa strategian laadinnasta ei ole keskitettyä säännöstöä, erityislainsäädäntöjä lukuun ottamatta. Tämä vahvistaa strategian asemaa kunnan kehittämisen työkaluna sekä sitoo strategian entistä vahvemmin osaksi kunnan toiminnan ja talouden pitkän tähtäimen suunnittelua. Kuntalaissa lienee kuitenkin tarpeetonta säätää kuntastrategian tarkistamistiheydestä.

Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät (40 ja 41 §)

Kuntalakiin ehdotetaan uutta kokoavaa pykälää kunnan johtamisesta. Pykälässä selvennettäisiin eri toimielinten ja toimijoiden roolia kunnan johtamisessa. Kunnanhallituksella olisi keskeinen rooli toiminnan, hallinnon ja talouden johtamisessa.

Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä otettaisiin kuntalakiin kokonaan uusi säännös. Puheenjohtajan tehtävänä olisi poliittisen valmistelun johtaminen. Tehtäviä koskeva uusi säännös olisi tarpeellinen poliittisen johtamisen vahvistamiseksi. Säännöksellä myös selkiytettäisiin poliittisen ja ammatillisen johtamisen työnjakoa, mihin on kohdistunut paineita etenkin päätoimisten ja osa-aikaisten puheenjohtajien määrän lisääntymisen myötä.

Laus: Kunnanhallituksen tehtävät on lueteltu lakiluonnoksessa nykyistä yksityiskohtaisemmin. Täsmennetty tehtävämäärittely korostaa kunnanhallituksen kokonaisvastuuta kunnan hallinnossa ja taloudenhoidosta.

Poliittisen johdon ja virkamiesjohdon työnjako ja tehtävät on ilmaistu epäselvästi ja osin ristiriitaisesti lakiluonnoksen pykälä- ja perusteluteksteissä.

Johtajasopimus (43 §)

Esityksessä ehdotetaan, että kunta olisi velvollinen tekemään johtajasopimuksen kunnan ja kunnanjohtajan välillä. Johtajasopimuksen hyväksyisi valtuusto. Sääntelyllä pyritäisiin selkiyttämään poliittisen ja ammatillisen johdon välistä työnjakoa ja parantamaan poliittisten ja ammatillisten johtajien välistä yhteistyötä. Johtajasopimuksen sisällöstä säänneltäisiin siten yleisellä tasolla, jotta kunnat voisivat itse harkita sopimusten sisällön omien tarpeidensa mukaisesti. Johtajasopimuksessa sovittaisiin ainakin kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen puheenjohtajan välisestä työnjaosta sekä muista johtamisen edellytyksistä. Lisäksi voitaisiin sopia menettelytavoista, joilla kunnanjohtajan viran hoitamiseen liittyvät erimielisyydet ratkaistaan.

Laus: Johtajasopimus on tärkeää poliittisen ja ammatillisen johdon työnjaon selkeyden, epäselvyyksien välttämisen, kuntajohtajan työn houkuttelevuuden sekä kuntajohtajan oikeusturvan takia. Johtajasopimus on yleisesti käytössä, joten ei liene välttämätöntä säätää siitä erikseen kuntalaissa.

Omistajaohjaus ja kuntakonsernin johtamista koskevat ehdotukset (6 §, 47 -49 §)

Kuntalaissa säädettäisiin omistajaohjauksesta ja omistajaohjauksen välineistä. Kunnan omistajaohjauksessa keskeinen toimija olisi konsernijohto ja tehtävänä juridiseen kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaus. Omistajaohjauksella olisi huolehdittava mm. siitä, että tytäryhteisöjen hallitusten toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kuntalaissa säädettäisiin myös konserniohjeista, joiden päättäminen kuuluisi jatkossa valtuuston toimivaltaan.

Laus: Omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista määrittelevien säädösten sisällyttäminen kuntalakiin selkeyttää monella tavoin omistajan ja sen yhtiöiden toimintaa sekä valta- ja vastuusuhteita. Lain perusteluihin on kirjattu selkeästi, että yhtiön toimintaa ja tarkoitusta tulee tarkastella kuntaomistajan lähtökohdista ja varmistaa, että yhtiö palvelee kuntastrategian tavoitteita.

Kuntien yhteistoimintaa koskevat ehdotukset (8 luku)

Luvussa 8 on säädetty mm. kuntien yhteistoiminnan muodoista, yhteistoiminnan suhteesta julkisista hankinnoista annettuun lakiin, yhteisestä toimielimestä, yhteistä toimielintä koskevasta sopimuksesta, yhteisestä virasta, viranomastehtävien hoitamista koskevasta sopimuksesta sekä kuntayhtymistä.

Laus: Kuntien yhteistoiminnan lisääntyessä on tärkeää, että yhteistoimintaa koskeva sopimusmenettely sekä mm. toimielinten kokoonpano ja tehtävät on määritelty selkeästi. Lainsäädäntö vähentää yhteistoiminnan suunnitteluun ja hallinnointiin liittyviä epäselvyyksiä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain vaikutukset kuntien yhteistoimintaa koskevaan lakiluonnokseen tulee arvioida ennen lakiesityksen hyväksymistä. Myös pienten kuntien asema kuntien yhteistoiminnan päätöksenteossa tulisi turvata kuntalaissa.

Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetut muutokset, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevat ehdotukset (74 § 1 ja 4 mom.)

Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuudesta ehdotetaan säädettäväksi pääosin nykyisin tavoin. Esitetyt uudet vaalikelpoisuusrajoitukset liittyvät henkilön kaksoisroolituksen purkamiseen sekä kunnan konsernimaisen toiminnan laajempaan huomioon ottamiseen sääntelyssä. Esityksessä ehdotetaan tiukennettavaksi kunnan ja kuntakonsernin palveluksessa olevan henkilön vaalikelpoisuutta kunnanhallitukseen ja lautakuntaan. Täten laista poistettaisiin nykyinen ongelmalliseksi todettu mahdollisuus olla kaksoisroolissa eli käytännössä vastata oman toimintansa valvonnasta.

Laus: Ei huomautettavaa.

Päätöksen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevat ehdotukset (81 ja 82 §)

Kuntalakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös päätömisistä ja osa-aikaisista luottamushenkilöistä. Tavoitteena olisi parantaa eri tehtävissä ja elämäntilanteissa olevien mahdollisuuksia hakeutua luottamustehtäviin. Esityksessä ehdotetaan lisäksi laajennettavaksi luottamushenkilön oikeutta saada virka- ja työvapaata.

Laus: Yksityisen työnantajan kannalta on kohtuutonta, että työnantaja joutuu päätöksen luottamushenkilön erottamisen tai vaalikelpoisuuden menettämisen vuoksi vastaamaan tehtyjen sijaisjärjestelyjen purkamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista, joita luottamustehtävään valitun osalta on jouduttu tekemään.

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen (85 §)

Esityksen 85 §:n mukaan luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita voidaan edellyttää ilmoittamaan sidonnaisuutensa johtotehtävistään tai luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä tai yhteisöissä. Kunta voisi itse arvioida, onko ilmoitusvelvollisuutta syytä laajentaa koskemaan muiden toimielinten puheenjohtajistoa tai esittelijää.-

Laus: Sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden voidaan katsoa lisäävän päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja auttavan esteellisuuden ja vaalikelpoisuuden arvioinnissa.

Sidonnaisuuksien ilmoittamisen valvominen asetetaan esityksessä tarkastuslautakunnan tehtäväksi. Lakiluonnoksen perusteluihin tulisi kirjata, miten sidonnaisuusvalvontaa käytännössä suoritetaan.

Sidonnaisuuksien rekisteröimistä ja hallintaa varten olisi järkevää luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden näkökulmasta olla yksi kansallinen rekisteri. Myöskään tästä ei näin aiheutuisi kunnan hallinnolle uutta tehtävää.

Kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevat ehdotukset (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)

Kunta voisi voimassa olevaa lakia vastaavasti tukea valtuustoryhmien toimintaedellytyksien parantamiseksi valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Voimassa olevaa sääntelyä täydennettäisiin siten, että valtuustoryhmille osoitetun tuen määrä olisi ilmoitettava kunnan tilinpäätöksessä valtuustoryhmittäin. Lakiin otettaisiin perussäännös luottamushenkilömaksuista (kunnallinen puoluerahoitus). Järjestelmän läpinäkyvyyttä lisättäisiin siten, että kunnan perimien luottamushenkilömaksujen määrä olisi ilmoitettava kunnan tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Laus: Ei huomautettavaa.

Otto-oikeuden rajaaminen kunnanhallitukselle (93 §)

Lakiluonnos sisältää ehdotuksen otto-oikeuden rajaamisesta pelkästään kunnanhallitukselle.

Laus: Lain tavoitteena on korostaa kunnanhallituksen kokonaisvaltaista vastuuta kunnan hallinnosta, taloudenhoidosta sekä kunnan toiminnan yhteensovittamisesta. Otto-oikeuden rajaaminen vain kunnanhallitukselle on tätä taustaa vasten ymmärrettävä, mutta käytännön tasolla säännöksen soveltaminen ei ole ongelmallista. Mikäli lautakunnat eivät jatkossa voisi käyttää otto-oikeutta alaistensa viranhaltijoiden päätöksiin, edellyttää tämä kunnanhallitukselta nykyistä syvällisempää perehtymistä lautakuntien alaiseen toimintaan.

Otto-oikeuden käyttäminen voitaisiin säilyttää nykyisen lain mukaisena tai vaihtoehtoisesti otto-oikeuden laajuudesta tulisi päättää kunnan hallintosäännössä.

Toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevat ehdotukset (99 - 101 §)

Pykälässä ehdotetaan mahdollistettavaksi perinteisen kokouspaikalla pidettävän toimielimen kokouksen rinnalle uusina päätöksentekomuotoina sähköinen kokous ja sähköinen päätöksentekomenettely ennen kokousta.

Laus: Sähköisen kokouksen ja sähköisen päätöksentekomenettelyn mahdollistaminen on hyvä ja kannatettava uudistus.

Kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaiseminen tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)

Pykälässä luovuttaisiin kunnan ilmoitusten osalta julkisia kuulutuksia koskevan lainsäädännön noudattamisesta.

Laus: Esitetyt muutokset ovat kuntalaisten tiedon saannin kannalta hyviä.

Alijäämän kattamisvelvollisuus määräajassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottaminen kuntayhtymiin (111 §)

Esityksen 111 §:ssä ehdotetaan uutena säädöksenä että kunnan ja kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta. Jos kunta tai kuntayhtymä ei saisi alijäämäänsä katetuksi säädettynä aikana, kunta tai kuntayhtymä saattaisi joutua erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn (ns. kriisikuntamenettely). Ehdotetulla nykyistä tiukemmalla alijäämän kattamisvelvollisuudella pyritään ensisijaisesti uskottavasti ennaltaehkäisemään uusien alijäämien syntymistä ja kumuloitumista kuntien taseisiin. Muutettua säännöstä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneisiin alijäämiin.

Laus: Ei huomautettavaa.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettely (119 ja 120 §)

Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että jatkossa vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn kriteereissä otettaisiin kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavien tunnuslukujen sijasta huomioon kuntakonsernin tunnusluvut. Tämä antaisi nykyistä luotettavamman kuvan kunnan talouden kokonaisuudesta.

Kunta voisi jatkossa joutua arviointimenettelyyn kahdella tavalla. Menettely voisi käynnistyä, jos kunta ei pysty kattamaan alijäämiään säädetyssä ajassa tai tätä aikaisemminkin, jos laissa säädetyt arviointimenettelyn kriteerit täyttyisivät. Näin ollen myös alijäämän kattamiskauden aikana kuntien taloudellisen aseman kehitystä seurattaisiin ja kunta voisi joutua arviointimenettelyyn. Lisäksi arviointimenettely laajennettaisiin koskemaan myös kuntayhtymiä. Menettely poikkeaisi kunnissa noudatetusta arviointimenettelystä ja menettelyn käynnistämistä arvioitaisiin yksinomaan kertyneen alijäämän perusteella.

Laus: Ei huomautettavaa.

Tarkastuslautakuntaa koskevat ehdotukset (122 §)

Tarkastuslautakuntaa koskevia säännöksiä ehdotetaan selkeytettäväksi ja täsmennettäväksi siten, että tehtävänjako arviointia tekevän lautakunnan ja toimeenpanevan hallinnon, erityisesti kunnanhallituksen, välillä on selkeä.

Laus: Ei huomautettavaa. Tarkastuslautakunnan tehtävien tarkennus ja täsmennys on hyvä ja kannatettava asia.

Tilintarkastus (123 §)

Pykälän 123 ehdotetut tilintarkastusta koskevat säännökset vastaavat pääosiltaan voimassa olevan kuntalain sääntelyä. Esityksessä ehdotetaan kuitenkin korostettavaksi, että tilintarkastajilla on oltava toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Lisäksi kuntakonserniin kuuluvan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava sama tilintarkastusyhteisö kuin emoyhteisönä toimivalla kunnalla, jollei ole erityistä syytä poiketa tästä pääsäännöstä.

Laus: Ei huomautettavaa.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeus (125 §)

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeutta koskevalla säännöksellä turvattaisiin nykyisen lain tapaan tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien muita luottamushenkilöitä laajempi tietojensaantioikeus. Tarkastuslautakunnan tietojensaantioikeus pysyisi nykyisellään, mutta tilintarkastajan tietojensaantioikeutta ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan kuntakonserniin kuuluvia yhteisöjä ja säätiöitä.

Laus: Ei huomautettavaa.

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevat ehdotukset kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittaminen, kunnan kiinteistön luovutus ja julkisen palvelun velvoite (15 luku)

Lakiluonnoksessa esitetään rajoitettavaksi kunnan mahdollisuuksia myöntää lainoja, takauksia sekä antaa vakuuksia. Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saisi vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä eikä kunta ei voisi myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos niihin sisältyisi merkittävä taloudellinen riski. Kunta voisi pääsääntöisesti myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluisi kuntakonserniin tai se olisi kokonaan kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä omistuksessa ja määräysvallassa. Kunta voisi kuitenkin myöntää takauksen tai muun vakuuden, joka liittyy sen liikuntalain, kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain tai nuorisolain mukaisen tehtävän edistämiseen. Lisäksi takaus olisi mahdollista antaa, jos sen myöntäminen perustuisi lain perusteella hyväksyttävään tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi lisäksi säännökset kunnan omistaman kiinteistön luovutuksessa ja pitkäaikaisessa vuokrauksessa noudatettavista menettelytavoista silloin, kun ostajana tai vuokraajana on kilpailutilanteessa markkinoilla toimiva yritys tai yksityishenkilö.

Laus: Ei huomautettavaa.

Lakiluonnoksen rakenne ja siirtymäsäännös

Uuden kuntalain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alusta lukien.

Koska osaa säännöksistä on tarkoituksenmukaista soveltaa vasta seuraavan kuntavaalikauden alusta, esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lukuisia siirtymäsäännöksiä. Alijäämän kattamista ja arviointimenettelyä koskevat siirtymäsäännökset löytyvät §:stä 149.

Laus: Ei huomautettavaa.